

Dnro 1610/03/2012

LAUSUNTO

6.7.2012

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
PL 28
00023 Valtioneuvosto
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: VM077:00/2012

VM Asianumero 1199/03.01.00/2012

Lausuntopyyntönne 21.6.2012 ja 25.6.2012 koskien hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi verotusmenettelystä annetun lain, työturvallisuuslain sekä veronumerosta ja rakennusalan veronumerorekisteristä annetun lain muuttamisesta VM077:00/2012

Olette pyytäneet tietosuojavaltuutetulta lausuntoa edellä mainittuja lakeja koskevista luonnoksista.

Yleisesti totean, että henkilötietojen käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua ja vastata demokraattisen yhteiskunnan tarpeita. Käsitykseni on, että harmaa talous muodostaa sellaisen yhteiskunnallisen ongelman, jonka lieventämiseksi nyt ehdotetut toimenpiteet ja lakimuutokset ovat asiallisesti perusteltuja ja tarpeellisia. Pidän hyvänä, että asiasta säädetään ehdotetulla tavalla laissa.

Olen antanut aiemmin asiassa lausunnon koskien lakia veronumerorekisteristä sekä työturvallisuuslain 52 a §:n muuttamisesta, Tsv:n lausunto 1522/03/2011, 2.9.2011.

Toimivaltaani kuuluvien asioiden osalta esitän;

Verotusmenettelystä annetun lain ym. muuttaminen (rakennusalan verovalvonta)

Eduskunnan hallintovaliokunnan linjauksen ja kannan mukaan asetustasolla on mahdollista antaa rekisterin tietosisältöä täydentäviä ja tarkentavia säännöksiä, kunhan lakitekstin perusteella voidaan riittävän selkeästi päätellä asetuksen tasoisen sääntelyn sisältö. Hallintovaliokunta pitää kuitenkin asianmukaisena lähtökohtana pyrkimystä mahdollisimman yksityiskohtaisesti säätää henkilötietojen suojaan liittyvistä seikoista jo lain tasolla.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihe	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00

Hallintovaliokunnan linjaus perustuu Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 14/1998 vp, jossa on todettu, että henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin:

- rekisteröinnin tavoite,
- rekisteröitävien henkilötietojen sisältö,
- niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan luettuna tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla.

Katson, että henkilötietojen käsittelystä ja rekisterinpidosta mm. viranomaistoiminnassa, asiallisesta käsittelyn perusteesta ja käyttötarkoituksesta sekä tämän mukaisesta henkilötietojen käsittelystä sekä rekisteriin talletettavista tiedoista, mm. henkilötunnuksen käsittelystä ja henkilötunnisteen merkitsemisestä, tulee säätää lailla. Henkilötietojen käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua ja tarpeellista em. käyttötarkoituksen ja rekisterinpidon kannalta, (henkilötietolain 6 §:n, 9 §:n, 13 §:n).

Ehdotetut muutokset

Verotusmenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi rakennusalan verovalvontaa tehostavat säännökset rakennustyömailla noudatettavasta työntekijöitä ja rakennusurakoita koskevasta kuukausittaisesta ilmoittamismenettelystä.

Rakentamispalvelujen tilaajan olisi toimitettava Verohallinnolle verovalvontaa varten tarpeelliset tiedot niistä yrityksistä, jotka suorittavat tilaajalle arvonlisäverolaissa tarkoitettua rakentamispalvelua, samoin kuin tiedot tilaajan näille yrityksille maksamista vastikkeista.

Yhteisen rakennustyömaan pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan olisi toimitettava Verohallinnolle verovalvontaa varten tarpeelliset tiedot yhteisellä työmaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista. Työmaalla toimivan yrityksen olisi puolestaan toimitettava päätoteuttajalle tiedot palveluksessaan olevista työntekijöistä.

Rakennuttajana olevan luonnollisen henkilön olisi annettava Verohallinnolle tiedot rakentamistyön suorittaneista työntekijöistä ja yrityksistä samoin kuin näille maksamistaan palkoista ja muista vastikkeista.

Tiedonantovelvollisuuden tietosisältö

Lakimuutoksen tavoitteena on ollut, että Verohallinnolle toimitettavat tiedot ovat riittävät tarkoituksenmukaista verovalvontaa varten. Toisaalta tavoitteena on myös ollut, että niiden kerääminen työntekijöiltä ja työnantajilta sekä välittäminen Verohallinnolle ei aiheuttaisi yrityksille liiallista hallinnollista rasitusta, mikä voisi heikentää tiedonantovelvollisuuden täyttämistä ja annettujen tietojen laatua.

Tiedonantovelvollisuuden on tarkoitus koskea seuraavia tietoja:

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00

- ilmoittajan nimi
- ilmoittajayrityksen Y-tunnus tai ulkomainen tunniste
- ilmoittajayrityksen kotivaltio
- ilmoittajayrityksen osoite Suomessa ja kotivaltiossa
- ilmoittajayrityksen yhteyshenkilö yhteystietoineen
- työntekijän etu- ja sukunimi
- työntekijän suomalainen henkilötunnus tai veronumerorekisteriin merkitty veronumero
- tieto siitä, onko ulkomaisella työntekijällä lähetetyn työntekijän E101, E102 tai A1-todistus
- työnantajan nimi
- työnantajan Y-tunnus tai ulkomainen tunniste
- työnantajan kotivaltio
- tieto siitä, onko työn suorittaja työntekijä, vuokratyöntekijä vai ammatinharjoittaja
- vuokratyöntekijän työnantajan tunnistetiedot
- työmaalla työskentelyn alkamispäivämäärä
- työskentelyn arvioitu kesto
- työmaalla työskentelyn päättymispäivämäärä
- jos työntekijä on lähetetty työntekijä, työnantajan edustajan osoite

Työnantajan ilmoittamisvelvollisuus päätoteuttajalle

Voidakseen täyttää ilmoittamisvelvollisuutensa muiden kuin omien työntekijöidensä osalta päätoteuttajan on saatava tiedot muista työmaalla työskentelevistä työntekijöistä näiden työnantajilta. Tämän vuoksi on tarpeen asettaa työmaalla toimiville yrityksille velvollisuus antaa päätoteuttajalle ne tiedot, jotka päätoteuttajan on toimitettava edelleen Verohallinnolle. Asiasta säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

Luettelon pitäminen yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä

Valvonnallisen hyödyn tehostamiseksi ehdotetaan, että pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan velvollisuudesta pitää yhteisellä rakennustyömaalla luetteloa säädettäisiin nimenomaisesti työturvallisuuslaissa.

Lakiin lisättäväksi ehdotetun uuden 52 b §:n mukaan pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan olisi pidettävä luetteloa työmaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työnsuorittajista. Jos pääurakoitsijaa tai muuta päätoteuttajaa ei työmaalla ole, kuuluisi velvollisuus tällöin rakennuttajalle.

Luettelon olisi oltava ajantasainen ja helposti viranomaisten tarkastettavissa. Luettelosta olisi käytävä ilmi:

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00

- työntekijän etu- ja sukunimi
- työntekijän syntymäaika ja veronumero
- tieto työntekijän työmaalla työskentelyn alkamis- ja päättymispäivämäärästä
- työnantajan nimi ja Y-tunnus tai sitä vastaava ulkomainen tunniste
- lähetetyistä työntekijöistä annetun lain 4 a §:ssä tarkoitetun edustajan nimi ja yhteystiedot. Tieto on merkittävä luetteloon, jos edustajan asettamista koskevat lähetetyistä työntekijöistä annetussa laissa säädetty vaatimukset täyttyvät.

Pääurakoitsijan tai muun päätoteuttajan olisi ehdotetun 4 momentin mukaisesti säilytettävä luettelo kuuden vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jona työmaa valmistui.

Pykälän 5 momentin perusteella luetteloon kerättävien tietojen käsittelyyn ja rekisteröidyn oikeusturvaan sovellettaisiin muilta osin henkilötietolakia (523/1999).

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Ehdotuksessa säädetään päätoteuttajan, tilaajan ja rakennuttajana olevan luonnollisen henkilön tiedonantovelvollisuudesta Verohallinnolle. Ehdotus on siten merkityksellinen perustuslain (731/1999) 10 §:n 1 momenttiin sisältyvän yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen näkökulmasta. Säännöksen mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Tietosuojavaltuutetun lausunto

Pidän kannatettavana sitä, että henkilötietojen käsittelystä, keräämisestä ja luovuttamisesta verovalvonnan toteuttamiseksi yhteisillä rakennustyömaalla työskentelevistä säädetään tarkkarajaisesti lain tasolla.

Koskien luettelon pitämistä yhteisellä rakennustyömaalla työskentelevistä, katson että tällaisesta luettelosta muodostuu henkilötietolain tarkoittama henkilörekisteri, kuten lakiehdotuksessa on todettu. Rekisterin käyttötarkoitus on määritelty lakiehdotuksen työturvallisuuslain 52 b §:ssä. Lisäksi lakiehdotus sisältää täsmällisemmät ehdotukset työmaalla työskentelevien luettelon tietosisällöstä ja kerätyistä henkilötiedoista.

Laissa veronumerorekisteristä 4 §:ssä säädetään veronumerorekisteriin merkittävistä tiedoista; henkilön nimi, suomalainen henkilötunnus ja hänelle annettu x numerosta muodostuva yksilöllinen veronumero. Laissa on myöskin säädetty veronumeron julkisuudesta ja tietopalveluiden saatavuudesta.

Tietosuojadirektiivin 95/46/EY 8 artiklan 7-kohdan mukaisesti yleisesti käytössä olevista henkilöä koskevista tunnisteista on säädettävä laissa. Veronumerorekisteriin talletettavan veronumeron käyttötarkoitus on rajattu erilleen henkilötunnuksesta. Näkemykseni mukaan valittu ratkaisu ei johda ongelmiin tietosuojan ja henkilötietodirektiivin kannalta. Näin ollen henkilötietolain 13 §:ää henkilötunnuksesta ei ole tarpeen muuttaa tai täsmentää. 13 §:n mukaan henkilötunnusta voidaan käsitellä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi taikka

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00

rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi. Käsitykseni mukaan henkilötunnusta on mahdollista käsitellä Verohallinnon rekisteripidossa samoin kuin yhteisellä rakennustyömaalla päätoteuttajan, pääurakoitsijan tai työnantajan rekisterinpidossa, jos se on tarpeen lakisääteisten oikeuksien ja velvoitteiden toteuttamiseksi.

Yleisesti totean, että henkilötietolain tarkoittama tarpeellisuusvaatimus ja henkilötietojen asiallinen käsittely esim. asiakassuhteessa tai työsuhteessa mahdollistaa asiakastunnisteen - kuten veronumero taikka henkilötunnuksen - käytön rekisterinpidossa.

Henkilötietojen säilytysajoista rekisterinpidossa tulee myös säätää lailla.

Nyt ehdotetussa lakimuutoksissa on kirjattu täsmällisemmin henkilötietojen käsittely, esim. kerääminen sekä Verohallintoon luovuttaminen verovalvonnan toteuttamiseksi. Pidän nyt ehdotettua asian tarkkarajaista sääntelyä kannatettavana.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Mia Murtomäki

Tietosuojavaltuutetun toimivallasta

Henkilötietolain (523/1999) 38 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa sekä valvoo henkilötietojen käsittelyä tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi ja käyttää päätösvaltaa siten kuin tässä laissa säädetään.

Henkilötietolain 40 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on edistettävä hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä ohjein ja neuvoin pyrittävä siihen, ettei lainvastaista menettelyä jatketa tai uusita. Tarvittaessa tietosuojavaltuutetun on saatettava asia tietosuojalautakunnan päätettäväksi taikka ilmoitettava syyteeseen panoa varten.

Henkilötietolain 40 §:n 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on ratkaistava asia, jonka rekisteröity on saattanut 28 ja 29 §:n nojalla hänen käsiteltäväkseen. Tietosuojavaltuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta tai tiedon korjaamisesta.

Tietosuojavaltuutettu valvoo yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (työelämän tietosuojalaki) (759/2004) 22 §:n mukaan lain noudattamista yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 32 §:n mukaan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvoa mm. lain 7 lukuun (26-29 §) sisältyvien suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00 pe 9:00-12:00